

[Undervisningsministeren.]

1. April 1946, paa hvilket Tidspunkt den midlertidige Lovs Gyldighed ophørte, forlængedes denne til den 1. November 1946.

Kommissionsflertallets Indstilling, der har faaet Tilslutning af 13 Medlemmer i Kommissionen — jeg henviser til Kommissionsbetænkningen —, gaar ud paa, at de kommunale tysksprogede Skoler skal forsvinde, men Særklasserne — jeg henviser til § 5 i det foreliggende Lovforslag —, der blev oprettet i Henhold til den midlertidige Lov af 21. December 1945, kan, hvor Forholdene taler derfor, videreføres som Klasser inden for den danske Folkeskole. Ligeledes foreslaar Flertallet, at der kan etableres Undervisning i Tysk i de højere Klasser — jeg henviser til § 6 i Lovforslaget —, hvis Begæring herom fremsættes af Forældre til mindst 10 Børn. Om Privatskolerne og Hjemmeundervisningen er der fuld Enighed i Kommissionen. De første, Privatskolerne, underkastes samme Regler, som er gældende i Henhold til den midlertidige Lov, og med Hensyn til Hjemmeundervisningen foreslaas fastsat mere bestemte Kriterier for, hvad der skal forstaas ved en saadan — jeg henviser til Lovforslagets § 2. Tilsynet med private Skoler og Hjemmeundervisningen lægges under Skolekommissionen og Skoledirektionen.

Mindretallet i Kommissionen foreslog ikke nogen endelig Ordning af Skoleforholdene i Sønderjylland, men at forlænge den midlertidige Ordning 1 Aar endnu til 31. Marts 1947. Med Hensyn til Privatskoler og Særklasser er der som nævnt fuld Enighed i Kommissionen. Hvad angaar Motiveringen for de to Indstillinger, kan jeg henvise til Kommissionsbetænkningen.

Spørgsmaalet om Skoleordningen i nationalt blandede Omraader har jo altid været en vanskelig og meget omstridt Sag. Vi kender det fra den Tid, da Sønderjylland laa under Tyskland og i en lang Periode var under den haarde Haands Politik fra preussisk Side. Vi ved, at denne Politik forfejlede sit Maal, og vi kender vor egen Politik fra 1920 og frem til i Dag, hvor vi altsaa staar over for Spørgsmaalet om den fremtidige Ordning. Da vi i 1920 gennemførte vor meget frisindede Skolelovgivning, var det ud fra en bevidst og stærk Tro paa, at en meget vidtgaaende Frihed var det mest holdbare Grundlag at bygge paa i den nationale Kamp, og den byggede ogsaa paa de Erfaringer, vore Landsmænd havde vundet i Udlændighedstiden.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Ordningen af 1920, en Ordning, som vi

med god Grund altid har været stolte af, og altid er blevet prist for, og det er min Opfattelse, at var vi blevet ved den og ikke havde givet efter for de paagaende tyske Krav, først i 1920'erne, dernæst flere Gange i 1930'erne, saa vilde Ordningen fra 1920 have staaet stærkt, langt stærkere i Dag, end den gør. Nu er det saaledes, at Flertallet i Kommissionen har foreslaaet at gaa bort fra de tysksprogede kommunale Skoler, og Mindretallet vil beskære det tyske Mindretals Ret til at forlange kommunale Skoler oprettet. Nu er det jo ikke længere blot Kommissionens Opfattelse, jeg her nævner, nu er det ogsaa Opfattelsen hos et Flertal i det andet høje Ting, der er gaaet ind for dette.

Det er jo heldigvis saaledes, at ingen inden for Kommissionen og formentlig heller ikke paa Rigsdagen ønsker at gaa den Vej at forbyde tysksproget Undervisning i det hele taget. Flertallets Forslag krænger heller ikke principielt Forældrenes Ret til at faa deres Børn undervist paa det Sprog, de holder af, og som er deres, og man bryder altsaa ikke den Linie, som blev fastlagt i 1920: Selve 1920-Ordningens Fader, daværende Undervisningsminister Jacob Appel, har i Virkeligheden meget tydeligt givet Udtryk for samme principielle Opfattelse. Med den højtærede Formands Tiladelse vil jeg gerne citere nogle Sætninger af Jacob Appel, som er gengivet i det ærede Medlem Hr. Erik Appels lige udkomne Pjece om det tyske Mindretals Stilling. Jacob Appel siger:

„Selv om der ikke var sket andet i 1920; end at Kongeriget's Skolelovgivning“

— og det er jo dette, Flertallet foreslaar — „var udstrakt til det genvundne Land, vilde der dermed være givet det tyske Mindretal saa vidtgaaende Friheder, som intet andet Land, hvis Mindretalsforhold blev ordnede efter Verdenskrigen, havde at opvise.“

Det, Striden har staaet og staar om, er efter mit Skøn ikke noget principielt i egentlig Forstand, men det er Spørgsmaalet om, hvorvidt den offentlige Skole i Sønderjylland fortsat skal rumme en Afdeling med tysksproget Undervisning. Man er fra alle Sider enig om, at der skal gennemføres en skærpet Kontrol, men ingen vil hindre Privatskolernes fortsatte Bestaaen og dermed Mindretallets fulde Ret til at faa deres Børn undervist paa et Sprog og i en Aand, som de finder rimelig. Det skal aabent indrømmes, at for Øjeblikket kan det være vanskeligt nok at faa oprettet Privatskoler